

Finansreglement

Kristiansand
kommune

Vedtatt av bystyret
18.12.2019

Innhold

<i>1</i>	<i>Finansreglementets virkeområde</i>	<i>4</i>
1.1	Formål med reglementet	4
1.2	Generelle rammer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning.....	4
1.3	Organisasjon og ansvarsfordeling	4
1.3.1	Bystyret	4
1.3.2	Kommunedirektørens ansvar	4
1.4	Overordnede prinsipper	5
<i>2</i>	<i>Retningslinjer for forvaltning av ledig likviditet og midler beregnet til driftsformål</i>	<i>5</i>
2.1	Rammer for kommunens likviditetsstyring	5
2.2	Regler ved plassering av overskuddslikviditet - bank	6
2.3	Regler ved plassering av overskuddslikviditet - rentefond.....	6
<i>3</i>	<i>Retningslinjer for forvaltning av gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler</i>	<i>6</i>
3.1	Rammer for kommunens låneopptak	6
3.2	Regler for låneopptak.....	7
3.3	Rammer for kommunale garantier	7
<i>4</i>	<i>Retningslinjer for forvaltning av langsiktige finansielle midler</i>	<i>8</i>
4.1	Rammer for forvaltning	8
4.2	Mål for avkastning	8
4.2.1	Kortsiktig risiko	8
4.2.2	Risikohåndtering	8
4.2.3	Årlig avkastning.....	8
4.3	Rating	9
4.4	Strategi for aktiva allokering.....	9
4.5	Regler ved plassering - Pengemarkedsfond	10
4.6	Regler ved plassering - Norske obligasjonsfond	10
4.7	Regler ved plassering - Globale obligasjonsfond	10
4.8	Regler ved plassering - Global High Yield	11
4.9	Regler ved plassering - Norsk eiendom	11
4.10	Regler ved plassering - Aksjefond	11
4.11	Regler for sikring av valutarisiko	11
<i>5</i>	<i>Ansvarlige investeringer</i>	<i>11</i>

<i>6</i>	<i>Rapportering til bystyret</i>	<i>12</i>
6.1	Kommunedirektørens rapportering om finansforvaltningen.....	12
6.2	Innholdet i finansrapporteringen.....	12
<i>7</i>	<i>Internkontroll</i>	<i>13</i>
7.1	Administrative rutiner for internkontroll.....	13
7.2	Regler for internkontroll	13
<i>8</i>	<i>Avvik og vurdering/kvalitetssikring av finansiell risiko</i>	<i>13</i>
8.1	Konstatering av avvik.....	13
8.2	Risikovurderinger.....	14
<i>9</i>	<i>Bruk av ekstern kompetanse</i>	<i>14</i>
9.1	Retningslinjer for innhenting av ekstern kompetanse	14
9.2	Hovedbankforbindelse	14
9.3	Ekstern kvalitetssikring	14
9.4	Eksterne kapitalforvaltere.....	15
<i>10</i>	<i>Ikrafttreden</i>	<i>15</i>
<i>11</i>	<i>Ord og uttrykk</i>	<i>15</i>

1 Finansreglementets virkeområde

1.1 Formål med reglementet

Finansreglementet skal ivareta grunnprinsippet i kommunelovens formålsbestemmelse om optimal utnyttelse av kommunens tilgjengelige ressurser med sikte på å kunne gi kommunens innbyggere best mulig tjenestetilbud. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet til driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle midler.

Finansreglementet er vedtatt av bystyret i Kristiansand med hjemmel i kommuneloven av 22. juni 2018 § 14-2 bokstav e), og forskrift av 18. november 2019 nr. 1520 om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner (heretter kalt finansforskriften). Reglementet dekker hele kommunens finans- og gjeldsforvaltning, og er gjeldende til bystyret vedtar nytt reglement. Som en selvpålagt bestemmelse, skal reglementet vedtas minst én gang i hver bystyreperiode.

1.2 Generelle rammer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning

Kristiansand kommunes finansielle posisjoner skal forvaltes som en helhet, hvor en søker å oppnå lavest mulig netto finansutgifter over tid, samtidig som det sikres størst mulig forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling.

Kristiansand kommune kan ikke pådra seg finansiell risiko utover rammen som er vedtatt i dette reglementet, eller benytte finansielle instrumenter i sin finansforvaltning som ikke er eksplisitt nevnt.

Prinsipielle spørsmål som gjelder finans- og gjeldsforvaltningen skal fremlegges for bystyret, herunder spørsmål om hva som skal regnes som kommunens langsiktige finansielle midler.

1.3 Organisasjon og ansvarsfordeling

1.3.1 Bystyret

Det er bystyrets ansvar

- at forvaltningen skjer i overensstemmelse med kommuneloven med tilhørende forskrifter
- å fastsette forvaltningsstrategien (risikonivå og strategisk aktiva fordeling)
- å gi tillatelse til andre aktiva enn de som er angitt i punkt 4.4.
- fastsette regler for intern kontroll (se kapittel 7).

1.3.2 Kommunedirektørens ansvar

Det er kommunedirektørens ansvar å

- representere kommunen mot ekstern motpart
- forberede og innstille saker for politisk behandling
- ved enhver anledning være innstilt på å rapportere om porteføljens eksponering i relasjon til de fastsatte rammer i finansreglementet
- se til at finansielle avtaler inngås og finansielle transaksjoner skjer innenfor rammen av finansreglementet
- initiere og utarbeide forslag til oppdatering av finansreglementet
- utarbeide og etablere rutiner for intern kontroll (se kapittel 7), herunder utarbeide nødvendige instruksjoner og fullmakter
- rebalansere delporteføljene ved behov (se punkt 4.4)
- tildele og avvikle porteføljeforvaltning til eksterne forvaltere

- gjennomføre opptak av nye lån, herunder valg av långiver/finansieringskilde, rentevilkår og øvrige betingelser
- gjennomføre refinansiering av eksisterende lån
- undertegne lånedokumenter
- ansvar for at alle lånedokumenter med tilhørende dokumentasjon arkiveres og oppbevares på en forsvarlig måte

1.4 Overordnede prinsipper

- a) Kristiansand kommune skal til enhver tid ha tilstrekkelig likviditet for påregnelige utbetalinger til dekning av løpende betalingsforpliktelser. Likviditetsplasseringer skal over tid gi en tilfredsstillende avkastning innenfor definerte krav til tilgjengelighet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på de enkelte plasseringene.
- b) Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnadene
- c) Langsiktige finansielle midler er samlet i Kristiansand kommunes energiverksfond. Forvaltningen skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko.
- d) Det er i dette reglement henvisning til rating med bokstaver fra Credit Rating Agencies (CRA)¹. For norske rentepapirer følges Verdipapirfondenes forening (VFF) sine krav til rating og vurdering av kredittkvalitet, der det ikke foreligger offisiell rating (CRA).
- e) Fondene skal i hovedsak være UCITS-fond²

2 Retningslinjer for forvaltning av ledig likviditet og midler beregnet til driftsformål

2.1 Rammer for kommunens likviditetsstyring

Kommunens likvide midler består av de til enhver tid innestående midler på kommunens bankkonti, trekkrettigheter og plasseringer av overskuddslikviditet i henhold til dette reglement.

Midlene skal forvaltes med lav kreditt- og markedsrisiko og lav likviditetsrisiko. Forventet avkastning vil være NIBOR rente med en positiv margin, med utgangspunkt i betingelsene knyttet til hovedbankavtale.

Kommunen skal til enhver tid ha tilstrekkelig likviditet tilgjengelig til å dekke sine løpende forpliktelser ved forfall (driftslikviditet). Denne likviditeten skal være plassert som innskudd i kommunens hovedbank.³ All likviditet utover dette defineres som overskuddslikviditet, som kan plasseres på slik måte som angitt i punkt 2.2 og 2.3.

Alle plasseringer av overskuddslikviditet skal gjøres i norske kroner (NOK), eller være sikret til norske kroner.

Trekkrettigheter skal ikke overstige 300 mill. kr.

¹ Standard & Poor's, Moody's og Fitch m.fl.

² Internasjonalt regelverk for investorbeskyttelse. Se kapittel 11 Ord og uttrykk.

³ Om hovedbank, se punkt 9.2. Mindre innskudd på opptil 1 mill. kr pr. bank kan også være plassert i andre banker, uten krav til rating.

2.2 Regler ved plassering av overskuddslikviditet - bank

- Overskuddslikviditet kan plasseres som innskudd i bank med minimum kredittrating A-, begrenset til 600 mill. kr pr. bank. Begrensningen på beløp gjelder ikke kommunens hovedbank, hvor maksimalt innskudd er 1.500 mill. kr (inkl. driftslikviditet), ved kredittrating svakere enn AA-.
- Innskudd på over 600 mill. kan plasseres i annen bank enn hovedbank med minimum kredittrating AA-
- Tidsbinding kan maksimalt avtales til 6 måneder

2.3 Regler ved plassering av overskuddslikviditet - rentefond

- Fondenes samlede rentefølsomhet skal være mindre enn 1 (år)
- Fondets vektete gjennomsnittlige løpetid skal maksimalt være 5 år
- Fondet kan kun investere i norske rentepapirer, dvs. papirer denominert eller valutasikret til norske kroner, uavhengig av hvilke jurisdiksjoner utsteder er underlagt og hvilke nasjonale markeder papirene omsettes i.
- Fondet kan kun investere i papirer der utstederen eller papiret selv har en rating på minimum BBB- (Investment Grade) eller tilsvarende kredittkvalitet, jf. punkt 1.4 d (og 4.3).
- Maks 20 prosent av fondets midler kan investeres i ansvarlige lån, hvor utsteder har en rating på minimum BBB+ eller tilsvarende kredittkvalitet, jf. punkt 1.4 d (og 4.3)
- Fondets plassering i papirer som etter investeringstidspunktet nedgraderes til lavere rating enn BBB-, kan maksimalt utgjøre 10 prosent av fondets kapital.
- Det skal ikke være begrensninger på uttaksretten i fondene, og midlene skal alltid være tilgjengelig på få dager.
- Kommunens eierandel skal ikke overstige 15 prosent av fondets forvaltningskapital

3 Retningslinjer for forvaltning av gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

3.1 Rammer for kommunens låneopptak

Låneopptak skal kun finne sted i henhold til bystyrets vedtatte investeringsbudsjett og for å dekke likviditetsbehov. Lån kan også tas opp for å refinansiere eksisterende gjeld.

Med utgangspunkt i bystyrets budsjettvedtak skal det gjennomføres låneopptak, herunder godkjenning av lånevilkår. For øvrig skal kommunens innlån og gjeldsportefølje forvaltes etter de retningslinjer som fremgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i kommunelovens § 14-14 om låneopptak.

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode ut fra oppfatninger om framtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnadene.

Kommunen skal søke å begrense antall lån. Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for forfall.

Kristiansand kommune kan kun ta opp lån i norske kroner (NOK).

Finansiell leasing skal behandles på lik linje med låneopptak.

For å oppnå ønsket rentebinding, kan kommunen ta i bruk rentesikringsinstrumenter som framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP). Rentesikringsinstrumentene kan benyttes i den hensikt å endre renteeksponeringen for kommunens lånegjeld. Det skal kun benyttes større banker med bred dokumentert erfaring innenfor finansielle derivater som motpart ved slike kontrakter. Formålet med hver derivatkontrakt skal dokumenteres, og kontrakten skal knyttes til underliggende lån eller låneportefølje.

3.2 Regler for låneopptak

- Det kan tas opp direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper
- Det kan legges ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet
- Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån)
- Et enkelt lån kan ikke utgjøre mer enn 10 prosent av kommunens samlede låneportefølje
- Lån med forfall (eventuelt med långivers rett til å kreve lånet innfridd) inntil 12 måneder frem i tid, som må refinansieres, skal maksimalt utgjøre 20 prosent av den samlede låneporteføljen.
- Kristiansand kommune skal ha rentesikring. Ved beregning av nivå på rentesikringen, skal det fra brutto gjeld for bykassen trekkes fra den del av gjelden som er selvfinansierende (forvaltningslån, VAR-lån), i tillegg til langsiktig likviditet, for å komme frem til et uttrykk for netto renteeksponert gjeld. Med utgangspunkt i en slik beregning, skal kommunens *brutto* lånegjeld rentesikres innenfor følgende intervaller og avviksrammer:

Tidsperiode	Normal andel	Avvik (+/-)
0-1 år	50 %	10 %
1-5 år	25 %	10 %
5-10 år	25 %	10 %

Normal andel i tabellen viser normal posisjon for rentesikring, hvor andel fastrente er 50 % (25 + 25).

Tidsperiode gjelder intervaller for porteføljens gjennomsnittlige rentebindingstid (durasjon). Kommunen kan avvike fra sin normal posisjon med +/- 10 prosentenheter innenfor hvert tidsintervall.

Gjeldsporteføljen som helhet skal til enhver tid ha en gjennomsnittlig rentebindingstid som ligger innenfor 1,5 – 4,5 år, med en normal posisjon på 3 år.

Lån med flytende rente, lån med fast rente, framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler kan benyttes i rentestyringen.

Rentebytteavtaler skal maksimalt ha en løpetid på 10 år. Inngåelse av FRA og rentebytteavtaler skal knyttes til underliggende gjeld.

3.3 Rammer for kommunale garantier

Kristiansand kommune kan i henhold til kommunelovens § 14-19 og finansforskriften gi kommunale lånegarantier.

4 Retningslinjer for forvaltning av langsiktige finansielle midler

4.1 Rammer for forvaltning

Langsiktige finansielle midler skal ikke benyttes til å finansiere investeringer eller nedbetale gjeld. Langsiktige finansielle midler er sparekapital som skal gi avkastning over tid.

Kommunens langsiktige finansielle midler er samlet i Kristiansand kommunes energiverksfond, jf. punkt 1.4.

For forvaltningen av langsiktige finansielle midler skal kommunen ha en rullerende investeringshorisont på 10 år. Samtidig skal en søke å oppnå en tilfredsstillende årlig bokført avkastning.

For å oppfylle formålet for forvaltningen, skal midlene til enhver tid forvaltes etter kriteriene:

- Likviditet
- Avkastning
- Sikkerhet
- Risikospredning

Bystyret definerer selv årlig mål for avkastning for energiverksfondet, jf. reglementets punkt 4.2. For å oppnå avkastning må det tolereres en viss risiko i investeringsporteføljen. Uten å bære risiko er det ikke mulig å oppnå det fastsatte avkastningsmålet. Bystyret skal selv definere rammene for hvilken risiko som skal tas.

Bystyret definerer selv plasseringsbegrensninger per aktivaklasse, jf. reglementets punkt 4.4.

4.2 Mål for avkastning

Kapitalforvaltningen har som overordnet formål å sikre en tilfredsstillende avkastning innenfor definerte risikorammer. Ved forvaltningen av energiverksfondet midler skal det legges vekt på at midlene plasseres på en måte som ivaretar hensynet til sikkerhet, risikospredning og avkastning. Porteføljens langsiktige avkastningsmål er definert slik at porteføljen som et gjennomsnitt over 10 år skal oppnå en nominell avkastning på 4,0 % p.a. Avkastningen i et enkelt år vil kunne avvike betydelig fra dette.

4.2.1 Kortsiktig risiko

Porteføljen skal, med en sannsynlighet på 95 %, ikke ha en avkastning som er lavere enn minus 4,8 % over en 12-måneders periode. Unntak herfra kan statistisk påregnes i 1 av 20 år. Det er beregnet (ved hjelp av Value at Risk-beregning, VaR) at strategiens rullerende 12-måneders avkastning med 95 % sannsynlighet ikke vil være lavere enn minus 4,8 %. (I et av 40 år kan avkastningen bli lavere basert på metoden. Metoden er akademisk og gir ingen garanti).

4.2.2 Risikohåndtering

For å minimere forvaltningsrisiko skal kapitalforvaltningen tilpasses prinsippene om diversifisering. Diversifiseringsprinsippene anvendes for å fordele en porteføljes plasseringer innen og mellom ulike aktivaklasser/markeder for å redusere risikoen og/eller øke avkastningen i porteføljen.

4.2.3 Årlig avkastning

Grunnkapitalen i energiverksfondet er i utgangspunktet uangripelig. Av årets avkastning skal det først avsettes et beløp tilsvarende stigningen i konsumprisindeksen (SSB) som tillegges fondet. Denne del av avkastningen skal investeres i fond i overensstemmelse med fondets øvrige

portefølje. Deretter skal overskytende avkastning disponeres slik bystyret bestemmer ved behandlingen av handlingsprogrammet. I år hvor avkastningen overstiger det fastsatte mål, skal det avsettes midler til et bufferfond, såfremt ikke regnskapsmessige bestemmelser (f.eks. strykingsbestemmelser) forhindrer slik avsetning. Avkastningsmålet fremgår av første avsnitt ovenfor. Det avsettes midler til bufferfondet inntil det utgjør minst 10 % av energiverksfondets grunnkapital. Bufferfondet skal være investert sammen med kommunens løpende kortsiktige likviditet og holdes dermed utenfor energiverksfondets porteføljeforvaltning. I år hvor avkastningen er lavere enn langsiktig målsetting, kan bufferfondet benyttes.

4.3 Rating

I de tilfeller der det for norske rentepapirer ikke foreligger offisiell rating (jf. punkt 1.4 d), er kravet at forvaltningsselskapet selv vurderer kredittkvaliteten til rentepapiret eller utsteder, slik at sikkerheten tilfredsstillende kravene i punktene 4.5 og 4.6.

For aktivaklassen high yield (punkt 4.8) gjelder andre regler, hvor hele eller deler av porteføljen kan ha kredittkvalitet lavere enn Investment Grade.

4.4 Strategi for aktiva allokering

Energiverksfondets investeringer skal fordeles på følgende hovedgrupper av finansielle eiendeler (aktivaklasser):

Aktivaklasser	Min	Strategi	Maks
Renteinstrumenter	60 %	65 %	70 %
Pengemarked/bankinnskudd	0 %	0 %	5 %
Norske obligasjoner	10 %	20 %	30 %
Norske hold til forfall obligasjoner	0 %	0 %	5 %
Globale obligasjoner	30 %	45 %	60 %
Global High Yield	0 %	0 %	7 %
Norsk eiendom	5 %	10 %	15 %
Aksjer	22 %	25 %	28 %
Norske aksjer	2 %	4 %	6 %
Globale aksjer	12 %	17 %	22 %
Aksjer i fremvoksende markeder	2 %	4 %	6 %

Norske hold til forfall obligasjoner fases ut. Det er kun et enkelt gjenstående verdipapir i porteføljen, som har forfall i mai 2020.

Strategisk andel for Global High Yield er 0 %. Ved eventuell fremtidig investering, som henføres til denne aktivaklassen, skal det være den aktuelle prosentandel som medregnes i energiverksfondets totalindeks.

Behov for rebalansering vurderes løpende. Som et minimum skal det umiddelbart rebalanseres dersom maks/min rammer for aksjer som hovedgruppe brytes.

Referanseindekser	
Norsk pengemarked	ST1X
Norske hold til forfall obligasjoner	Seg selv
Norske obligasjoner	RM123D3
Globale obligasjoner	Barclays Global Aggregate Corporate Bond Index (NOK)
Norsk eiendom	Seg selv
Norske aksjer	OSEFX
Globale aksjer	MSCI World
Aksjer i fremvoksende markeder	MSCI EM
Global High Yield	Merill Lynch Global High Yield H2N

Indeksene er anerkjente indekser som anvendes av de fleste investorer.

4.5 Regler ved plassering - Pengemarkedsfond

- Fondets rentefølsomhet skal være mindre enn 1 (år)
- Fondets vektete gjennomsnittlige løpetid skal maksimum være 5 år.
- Fondet kan kun investere i norske rentepapirer, dvs. papirer denominert eller valutasikret til norske kroner, uavhengig av hvilke jurisdiksjoner utsteder er underlagt og hvilke nasjonale markeder papirene omsettes i.
- Fondet kan kun investere i papirer der utstederen eller papiret selv har en rating på minimum BBB- (Investment Grade) eller tilsvarende kredittkvalitet.
- Maks 15 prosent av fondets midler kan investeres i ansvarlige lån, hvor utsteder skal ha en rating på minimum BBB+ eller tilsvarende kredittkvalitet.
- Fondets plassering i papirer, som etter investeringstidspunktet nedgraderes til lavere rating enn BBB-, kan maksimalt utgjøre 5 prosent av fondets forvaltningskapital.
- Det skal ikke være begrensninger på uttaksretten i fondene, og midlene skal alltid være tilgjengelig på få dager
- Kommunens eierandel skal ikke overstige 15 prosent av fondets forvaltningskapital

4.6 Regler ved plassering - Norske obligasjonsfond

- Fondet kan kun investere i norske rentepapirer, dvs. papirer denominert i norske kroner, uavhengig av hvilke jurisdiksjoner utsteder er underlagt og hvilke nasjonale markeder papirene omsettes i.
- Fondet må plassere minst 90 prosent av forvaltningskapitalen i papirer der utstederen eller papiret selv har en rating på minimum BBB- (Investment Grade) eller tilsvarende kredittkvalitet.
- Ved investering i ansvarlige lån, maksimalt 20 prosent av porteføljen, skal utsteder ha en rating på minimum BBB+ eller tilsvarende kredittkvalitet.
- Kristiansand kommunes eierandel skal ikke overstige 15 prosent av fondets forvaltningskapital

4.7 Regler ved plassering - Globale obligasjonsfond

Obligasjonsfond som kan investere i rentepapirer denominert i utenlandsk valuta, klassifiseres i gruppen «Globale obligasjonsfond». I tillegg gjelder følgende krav for å bli klassifisert i denne gruppen:

- Fondets plasseringer må være 95 – 105 prosent valutasikret i forhold til fondets denomineringsvaluta

- Fondet må plassere hoveddelen av forvaltningskapitalen i papirer der utstederen eller papiret selv har en rating på minimum BBB- (Investment Grade). Ved investering i ansvarlige lån skal utsteder ha en rating på minimum BBB-.
- Andelen papirer med lavere rating enn Investment Grade skal ikke overstige 20 prosent av aktivaklassen
- Kristiansand kommunes eierandel skal ikke overstige 15 prosent av fondets forvaltningskapital

4.8 Regler ved plassering - Global High Yield

- High yield- obligasjoner skal være internasjonale fond fra kvalitetsforvaltere.
- Fondet skal hovedsakelig ha papirer tett opp mot Investment Grade.
- Kristiansand kommunes eierandel skal ikke overstige 15 prosent av fondets forvaltningskapital

4.9 Regler ved plassering - Norsk eiendom

Aktivklassen eiendom skal plasseres i norsk eiendomsfond med god spredning på sine investeringer. Fondet skal ikke eie belånte eiendommer.

4.10 Regler ved plassering - Aksjefond

- Aksjefondene kan være aktivt forvaltet
- Kristiansand kommunes eierandel skal ikke overstige 15 prosent av fondets forvaltningskapital

4.11 Regler for sikring av valutarisiko

Globale rentefond skal valutasikres. Globale aksjefond skal normalt ikke valutasikres, men kan helt eller delvis sikres som en del av forvaltningen ved spesielle markedssituasjoner.

5 Ansvarlige investeringer

Kristiansand kommunes investeringsstrategi skal ivareta hensynet til sosiale rettigheter, miljø og etiske forretningsprinsipper, i samsvar med UN Global Compact og UN PRI⁴.

Kommunen skal ikke gjennomføre egne analyser for å sikre at kriteriene iht. UN PRI er oppfylt, men støtte seg til tilgjengelig dokumentasjon fra anerkjente nasjonale og internasjonale analysemiljøer. De etiske retningslinjene, som til enhver tid er gjeldende for Statens pensjonsfond utland (SPU)⁵, skal være retningsgivende for kommunens finansforvaltning. SPU har, i tillegg til Etikkrådets ekskluderingsliste, en del fokusområder hvor det søker å påvirke selskapene. Dette er for tiden følgende områder, som i stor grad er i samsvar med FNs bærekraftsmål:

- 1) Barns rettigheter
- 2) Klimaendringer
- 3) Vannforvaltning
- 4) Menneskerettigheter
- 5) Skatt og åpenhet
- 6) Antikorrupsjon
- 7) Bærekraftig bruk av havet

⁴ FNs prinsipper for ansvarlige investeringer

⁵ For mer informasjon, se: <https://www.nbim.no/no/oljefondet/ansvarlig-forvaltning/>

Finansdepartementets retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland skal også tas med i vurderingen, blant annet:

Observasjon eller utelukkelse kan besluttes for selskaper der det er en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til eller selv er ansvarlig for:

- a) *grove eller systematiske krenkelser av menneskerettighetene som for eksempel drap, tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid, de verste former for barnearbeid*
- b) *alvorlige krenkelser av individets rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner*
- c) *alvorlig miljøskade*
- d) *handling eller unnlatelse som på et aggregert selskapsnivå i uakseptabel grad fører til utslipp av klimagasser*
- e) *grov korrupsjon*
- f) *andre særlig grove brudd på grunnleggende etiske normer.*

Kapitalforvalterne blir fulgt opp med jevnlig møter hvor selskapene i porteføljen blir presentert, med fokus på kriteriene ovenfor. Blir vi gjort kjent med at det hos en forvalter er plasseringer i selskaper med en uakseptabel etisk profil, skal dette tas opp til diskusjon med forvalteren med sikte på at nevnte plasseringer gjort av forvalteren opphører, eller at kommunen trekker seg ut av det aktuelle produkt hos forvalteren.

6 Rapportering til bystyret

6.1 Kommunedirektørens rapportering om finansforvaltningen

Kommunedirektøren skal gjennom året legge fram rapporter for bystyret som viser status for kommunens finansforvaltning pr. tertial.

Tredje tertialrapport legges frem som årsberetning for bystyret, og viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året. Rapportene skal beskrive eventuelle avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet.

Rapporten skal også inneholde kontroll av måltall for risikostyring i finansforvaltningen, inklusive en oversikt over hvordan de etiske retningslinjene har blitt fulgt opp i perioden.

Dersom kommunedirektøren mener det er grunn til å endre finansreglementet, skal dette fremgå av rapporteringen.

6.2 Innholdet i finansrapporteringen

Rapporteringen til bystyret skal inneholde tilstrekkelig informasjon til at bystyret kan følge opp sitt ansvar for forvaltningen av kommunens midler, og vise status for forvaltningen av likviditet, gjeldsforvaltning og forvaltningen av energiverksfondet.

Krav til rapporteringen fremgår av § 8 i finansforskriften:

§ 8 Krav til innholdet i kommunedirektørens rapporter til kommunestyret

Rapportene om finans- og gjeldsforvaltningen til kommunestyret skal inneholde en beskrivelse og vurdering av kommunens finansielle risiko og avkastning, sammenholdt

med målene og kravene i finansreglementet. Rapportene skal også inneholde en beskrivelse og vurdering av eventuelle vesentlige endringer i markedet og i kommunens finansielle risiko. Rapportene skal også opplyse om eventuelle avvik mellom kravene i finansreglementet og den faktiske forvaltningen, og hvordan avvikene er håndtert.

Rapportene skal

- a. vise hvordan de finansielle midlene er sammensatt og markedsverdien av dem, både samlet og for hver gruppe av midler
- b. vise hvordan de finansielle forpliktelsene er sammensatt og verdien av dem, både samlet og for hver gruppe av forpliktelser
- c. opplyse om de finansielle forpliktelsenes løpetid, og om verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder
- d. opplyse om aktuelle markedsrenter og kommunens egne rentebetingelser
- e. opplyse om forhold som kommunestyret har stilt krav om at det skal opplyses om.

7 Internkontroll

7.1 Administrative rutiner for internkontroll

Kommunedirektøren skal sørge for at kommunen har kunnskap om finansforvaltning som til enhver tid er tilstrekkelig for utøvelse av finansforvaltningen i tråd med reglementet.

Kommunedirektøren skal sørge for det er skriftlige rutiner som sørger for at finansforvaltningen utøves i tråd med kommunens finansreglement, gjeldende lover og forskrifter, og at finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

7.2 Regler for internkontroll

Kommunedirektøren skal ha administrative rutiner for følgende forhold:

- (1) Prosedyrer og retningslinjer for vurdering av alle typer av finansiell risiko i finansielle avtaler før avtaleinngåelse
- (2) Prosedyrer og retningslinjer for forsvarlig og betryggende saksutredning før avtaler inngås
- (3) Prosedyrer og retningslinjer for overvåking og vurdering av utviklingen av den finansielle risikoen kommunen er utsatt for, og forholdet til tillatt risikonivå og krav til risikospredning fastsatt i reglementet
- (4) Prosedyrer og retningslinjer for cash-management og kontohold
- (5) Prosedyrer og retningslinjer for dokumentasjon av derivat-kontrakter
- (6) Prosedyrer og retningslinjer for å avdekke avvik fra finansreglementet

8 Avvik og vurdering/kvalitetssikring av finansiell risiko

8.1 Konstatert avvik

Planlagt fravikelse av finansreglementet skal ikke forekomme. Dersom finansforvaltningen skal innrettes på en annen måte enn det reglementet tilsier, krever dette at bystyret endrer reglementet.

Ved konstatering av avvik mellom faktisk finansforvaltning og finansreglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket dersom dette er større enn 50 mill. kr, skal uten ugrunnet opphold rapporteres til nærings- og eierskapsutvalget. Dersom avviket er mindre enn 50 mill. kr, kan rapportering utestå til neste ordinære finansrapportering til bystyret.

Dersom avkastningen avviker fra det budsjetterte, og kommunedirektøren forventer at dette ikke kan rettes opp i løpet av budsjettåret, skal kommunedirektøren melde dette til bystyret, som må foreta endringer i budsjettet, jf. kommunelovens § 14-5.

8.2 Risikovurderinger

Det skal ved årsrapportering til bystyret gjøres følgende stresstest:

- a) + 2 prosentpoeng parallelt skift i rentekurven
- b) - 30 prosentpoeng verdiendring på norske aksjer
- c) - 20 prosentpoeng verdiendring på globale- og EM aksjer
- d) - 10 prosentpoeng verdiendring på eiendom
- e) + 10 prosentpoeng styrking av norske kroner

Stresstestens samlede verdifall skal oppgis, og kommunedirektøren skal kommentere kommunens evne til å bære det potensielle tapet. Dersom kommunedirektørens vurdering er at det potensielle tapet er for stort i forhold til kommunens risikobærende evne, skal kommunedirektøren legge fram forslag til endring i reglementet og sammensetningen av den risikobærende porteføljen.

9 Bruk av ekstern kompetanse

9.1 Retningslinjer for innhenting av ekstern kompetanse

Aktiviteten i kommunens finansforvaltning skal konkurranseutsettes i henhold til lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter, samt kommunens egne innkjøpsbestemmelser. (Kjøp av verdipapirfond er unntatt i forskriften).

9.2 Hovedbankforbindelse

Kommunen skal inngå rammeavtaler for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Ved valg av hovedbankforbindelse stilles det krav om minimum kreditt-rating A- (jf. punkt 1.4 d). Det kan gjøres avtale om trekkrettigheter med hovedbankforbindelsen.

9.3 Ekstern kvalitetssikring

Uavhengig kompetanse skal vurdere om kommunens finansreglement legger rammer for en finansforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finansforskriften. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere de administrative rutinene for internkontroll. Med uavhengig menes miljø, selskap eller person som står fritt fra den kommunale administrasjonen og de/den kommunen kjøper forvaltningstjenester fra.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før bystyret vedtar nytt, endret finansreglement. I denne sammenheng skal det også rapporteres på utført kvalitetssikring av de administrative rutinene.

Kommunedirektøren pålegges ansvar for at slike eksterne vurderinger innhentes.

9.4 Eksterne kapitalforvaltere

Det kan kjøpes ekstern rådgiving til innkjøp av investeringsprodukter/fond. Dersom rådgiving kjøpes, skal rådgiver være uavhengig av produktleverandører og ha konsesjon til å drive investeringsrådgiving. Kapitalforvalteren skal inneha nødvendige tillatelser og konsesjoner til å utføre sin virksomhet og være underlagt tilsyn av Finanstilsynet eller annet tilsvarende organ. Oppdrag skal baseres på skriftlig avtale.

Dersom rådgiveren ikke har klart å nå tilfredsstillende avkastningskrav, eller har et betydelig avvik sammenlignet med referanseindeksen, skal kommunedirektøren foreta en vurdering av forvaltningen og eventuelt vurdere et bytte.

10 Ikrafttreden

Reglementet trer i kraft 01.01.2020, jf. bystyrets vedtak i møte 18.12.2019, sak 119/19.

Reglementet kan endres av bystyret selv. Reglementet skal, som en selvpålagt bestemmelse, minimum evalueres og vedtas en gang i hver bystyreperiode.

11 Ord og uttrykk

Aksjeportefølje	En formue som er plassert i aksjer.
Aktivklasser	En betegnelse for de ulike plasseringsalternativer av finansielle midler. Rentebærende verdipapir og aksjer er to eksempler på aktivklasser.
Blandet portefølje	En formue som er plassert i to eller flere aktivklasser - normalt aksjer og rentebærende verdipapir.
CRA	Credit Rating Agencies. Lovlige ratingbyråer som skal kvalitetssikre obligasjoner. Moodys og S&P er eksempler på slike ratingbyråer. (Se Rating)
Derivatinstrument	Risikohåndteringsinstrument som kan henføres til et underliggende verdipapir, f.eks. kjøps- og salgsoptjoner i aksjer, renteterminer m.m.
Diversifisering	Fordeling av en porteføljes plasseringer innen og mellom ulike aktiv typer/markeder med det formål å redusere risikoen og/eller øke avkastningen i en portefølje.
Durasjon	Kan beskrives som den rentebærende porteføljes veide gjennomsnittlige gjenværende løpetid. Durasjonen bestemmes av obligasjonenes og kupongenes gjenværende løpetid, kupongenes størrelse samt rentenivået. Jo høyere verdi desto mer følsom er porteføljen for forandringer i markedsrenten. Durasjonen for en nullkupongsobligasjon er lik dens løpetid og for en kupongsobligasjon lavere enn dens løpetid.

Eksposering	Den verdi, uttrykt i kroner eller i prosent av den totale porteføljen, som forandres på grunn av forandringer i kursen/renten på et verdipapir.
Emittent	Utsteder av finansielle instrument.
UN Global Compact	FNs prinsipper for bærekraftig forretningsdrift. Bedrifter kan slutte seg til prinsippene og forplikte seg til å drive ansvarlig.
Future	En standardisert terminkontrakt som handles på børs med daglig resultatavregning av gevinst og tap.
Globale aksjer	Med Globale aksjer regnes den kategori av fond/porteføljer hvis risiko og avkastning sammenlignes med en fastsatt verdensindeks, f.eks. MSCI AC World Indeks. Allokeringen for denne børsindeksen er omtrentlig 50 % USA, 25 % Europa, 10% Japan og 15 % øvrig.
High yield	Obligasjoner med høy løpende rente og tilsvarende høy risiko for at obligasjonen går med tap.
Hovedlisten	Hovedlisten på Oslo Børs omfatter aksjer i selskap med stor aksjekapital som fyller kravene til notering der. Disse aksjene er spredd på mange hender.
Indeks	Mål på en markeds- eller delmarkeds verdi, f.eks. Oslo Børs Hovedindeks, ST4X osv.
Investment Grade	Obligasjoner med høy kredittverdighet og lavt tapspotensiale
Korrelasjon	Beskriver graden av samvariasjon, uttrykt ved en skala fra +1 til -1. Dersom f.eks. to aksjer (eller to aktivaklasser) har en positiv korrelasjon på +1, svinger de helt i takt. Ved 0 er resultatet tilfeldig, og ved -1 svinger de helt i utakt. For investor er det positivt med negativ korrelasjon, ved at man oppnår samme avkastning til lavere svingninger.
Likvide midler	Kontanter, bankinnskudd o.l.
Likviditet	Mål på størrelsen på handelen, eller omsetningen, i et instrument eller på et marked. Også benevnelse på kassamidler.
Løpetid	Den tid som gjenstår til et verdipapir forfaller til betaling.
Markedsverdi	Verdien av et aktiva (eller en hel portefølje) til kapitalmarkedets gjeldene prisnivå.
Obligasjon	Gjeldsbrev med opprinnelig løpetid lengre enn et år.
OTC	Over The Counter. Handel i verdipapirer/kontrakter som ikke er børsnotert, dvs. mindre trygghet for markedspris.
Pengemarked	Gjeldsbrev med kortere løpetid enn et år.

Plasseringshorisont	Den tidsperiode hvor de forvaltede midler skal være investert.
Portefølje	En formue som er plassert i ulike aktiva.
Rating	En vurdering av sannsynligheten for at en gjeld vil bli oppgjort på avtalt tidspunkt gjort av et kredittvurderingsinstitutt.
Ratingkategorier	Ratinginstituttet Standard & Poor's (S & P's), Moody's Investors Service Inc (Moody's) og Fitch Ratings Ltd (Fitch) klassifisering av langsiktig belåning kan illustreres i henhold til følgende:

Ratinginstitutt	Meget høy kredittverdighet	Høy kredittverdighet	Spekulativ kredittverdighet	Meget lav kredittverdighet
S & P's	AAA-AA	A-BBB	BB-B	CCC-D
Moody's	Aaa-Aa	A-Baa	Ba-B	Caa-C
Fitch	AAA-AA	A-BBB	BB-B	CCC-D

Nivået BBB(-) eller bedre benevnes gjerne som «Investment Grade».

Realavkastning	Avkastning som overstiger inflasjon. 5% avkastning når inflasjonen er 2% gir 3% realavkastning.
Rebalansering	Rebalansering innebærer at en delportefølje går tilbake til den langsiktig valgte normalposisjonen for denne aktivaklassen. Eksempel: Hvis aksjer skal utgjøre 40% og aksjene stiger slik at de utgjør 47%, selges aksjer slik at aksjene igjen utgjør 40% av porteføljen.
Renteportefølje	En formue som er plassert i rentebærende verdipapir.
SMB-listen	En liste på Oslo Børs hvor aksjene til små og mellomstore bedrifter noteres.
Standardavvik	Statistisk mål for variasjon i månedlig avkastning (i prosent), hvor standardavviket oppgis med et tall for ett standardavvik, dvs. 67% av variasjonen som er observert.
Terminkontrakt	Gjensidig forpliktende avtale mellom to parter om kjøp eller salg av en viss mengde av en viss vare/finansielt instrument ved et bestemt fremtidig tidspunkt. Eksempel på slik termin er aksje-, rente- og indekstermin.
UN PRI	FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (UN Principles for Responsible Investment). Forvalterorganisasjoner og fond kan slutte seg til prinsippene ved å bli UN PRI signatar. Det gir en viss trygghet for bærekraftig forvaltning, men er ikke en ekskluderingsliste.
Unoterte aksjer	Aksjer som omsettes i markedet men som ikke er notert på noen offentlig børs.

Valutarisiko	Risikoen for at utenlandske aktiva faller i verdi målt i egen valuta på grunn av at den egne valutaen stiger / utenlandske valuta faller.
UCITS-fond	Internasjonalt regelverk for investorbeskyttelse. Sikrer at fondet er underlagt myndighetstilsyn og revisjon, samt regler for risikospredning og likviditet. Se Lov om verdipapirfond av 25.11.2011.
Value at Risk (VaR)	Metode for å måle markedsrisiko. VaR angir det potensielle verditapet for en portefølje av finansielle aktiva i løpet av en gitt tidsperiode for et gitt konfidensnivå.
Verdipapirfond	<p>Fond som forvalter aksjer og andre verdipapir og som administreres av særskilt fondsselskap. Fondet eies av andelseierne, hvilket betyr at forvalteren ikke under noen omstendighet kan anvende fondets aktiva for å dekke tap i forvalterens virksomhet.</p> <p>Et fond som er registrert i Norge står under Finanstilsynets tilsyn og følger den norske lov om verdipapirfond. Innen EU finnes et særskilt direktiv som gjelder fondsvirksomhet. (UCITS-direktivet). Det gjør at fondslovgivningen i de ulike EU-landene stort sett stemmer overens. I land utenfor EU kan det likevel finnes store avvik i regelverket.</p>
Verdipapirfondenes forening sine krav til vurdering av kredittkvalitet	Norske obligasjoner har ofte ikke offisiell rating fra internasjonale ratingbyråer. Verdipapirfondenes forening (VFF) har satt alternative kriterier.